Locatiecode 2NA3100, Postbus 50, 6920 AB Duiven

Gemeente Amsterdam
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 202
1000 AE Amsterdam

Bezoekadres
Dijkgraaf 4
Duiven
Postadres
Locatiecode 2NA3100
Postbus 50
6920 AB Duiven
Telefoon +3126 844 7111
Fax 026 844 72 00
info@liander.nl
www.liander.nl

Contactpersoon
[redacted]
Telefoon [redacted]
[redacted]@alliander.com

Datum
17 juni 2021

Betreft: Capaciteitsproblemen Amsterdamse electriciteitsnet

Geacht College,

Afgelopen dinsdag 15 juni hebben [redacted] (CTO lid raad van bestuur Alliander) en ik gesproken met Marieke van Doorninck en Victor Everhardt over de stroomproblematiek in Amsterdam. In vervolg op dat gesprek stuur ik u deze brief. In deze brief informeer ik u over de capaciteitsproblemen op een deel van het Amsterdamse elektriciteitsnet. Achtereenvolgens ga ik in op wat de problematiek inhoudt, hoe deze is ontstaan, welke gevolgen er zijn voor de stad, de oplossingen, de benodigde ruimte voor infrastructuur en de communicatie aanpak.

De groei en verduurzaming van de stad leiden tot een enorme toename van de vraag naar elektriciteit en daarmee de vraag naar capaciteit op het elektriciteitsnet. In 2030 zal onze energievoorziening radicaal anders zijn dan nu. Daar is een ingrijpende transitie voor nodig. De gemeente, TenneT en Liander werken intensief samen om deze opgave concreet te maken en de daarbij benodigde verzwaringen van het elektriciteitsnet te realiseren.

Ondanks deze intensieve samenwerking is recent gebleken dat in twee gebieden in de stad de ontwikkelingen sneller gaan dan de mogelijkheid om het elektriciteitsnet uit te breiden. Dit leidt er helaas toe dat Liander voor twee gebieden in Amsterdam per 24 juni aanstaande congestie moet afkondigen. Dit betekent dat we in deze gebieden geen nieuwe grootverbruik klanten op het elektriciteitsnet toelaten. Het gaat hier om de gebieden gevoed door verdeelstation Westhaven en het gebied gevoed door vier middenspanningskabels in Buiksloterham. In de bijlage vindt u een kaart van de twee gebieden.

Ook in andere gebieden in de stad is de situatie kritiek en bestaat het risico dat Liander in de nabije toekomst congestie zal moeten afkondigen. Dit hangt af van de snelheid van de ontwikkelingen in de stad én van de snelheid waarmee we het elektriciteitsnet kunnen uitbreiden. De komende periode maken Liander, de gemeente en TenneT samen transparant wat de status is van de overige stations, en de te verwachten ontwikkelingen in extra electriciteitsverbruik. Specifiek het westelijke deel van Amsterdam, gevoed door verdeelstation Hemweg is onder onze nadrukkelijke aandacht.

De congestieproblematiek in Amsterdam past in een landelijke trend waarin de snelle ontwikkelingen als gevolg van de energietransitie en de economische ontwikkeling, waaronder uitzonderlijk grote elektriciteitsverbruikers als datacenters en grote decentrale opwek eenheden, ertoe leiden dat op steeds meer plaatsen in Nederland het elektriciteitsnet niet snel genoeg uitgebreid kan worden om de ontwikkelingen te faciliteren.

Wat houdt congestie in?
Structurele congestie op het elektriciteitsnet houdt in dat de netbeheerder onvoldoende transportcapaciteit heeft om te voldoen aan de vraag van klanten. Dit kan zowel betrekking hebben op de afname als op de teruglevering van elektriciteit aan het net. Bij structurele congestie legt Liander haar klanten een transportbeperking op voor zover voor het gevraagde transport redelijkerwijs geen capaciteit beschikbaar is (art. 24 E-wet). Concreet betekent dit dat nieuwe grootverbruik klanten fysiek nog wel aangesloten worden op het net, maar dat er geen transport (levering of teruglevering van elektriciteit) kan plaatsvinden. Ook bestaande grootverbruikers die hun transportcapaciteit willen vergroten (meer elektriciteit geleverd willen krijgen) kunnen wij niet in hun wens voorzien totdat de netcapaciteit is uitgebreid. Kort gezegd: Nieuwe grootverbruik klanten, zoals scholen, winkels, horeca, kantoren, fabrieken etc. kunnen wij niet van stroom voorzien, en bestaande grootverbruikers kunnen niet meer stroom afnemen dan dat ze op dit moment doen.

Bestaande en nieuwe kleinverbruikers in congestiegebieden, zoals woningen en kleine bedrijven met een kleine aansluiting op het elektriciteitsnet, kan Liander wel van transportvermogen blijven voorzien.

Voor zowel klein- als grootverbruikers die al een contract met Liander hebben heeft de congestie derhalve geen gevolgen op hun bestaande gecontracteerde capaciteit.

Congestiemanagement
Op basis van de elektriciteitswet dient Liander de mogelijkheden voor congestiemanagement te onderzoeken voor gebieden met structurele congestie. Met congestiemanagement verdelen we de beperkte ruimte op het elektriciteitsnet. Dit doen we op momenten dat de vraag naar transport van elektriciteit hoger is dan wat het elektriciteitsnet aankan. Is deze vraag op een bepaald tijdstip te groot? Dan kunnen zakelijke grootverbruik klanten tijdelijk en tegen betaling minder elektriciteit verbruiken of terugleveren. De ruimte die daarmee vrijkomt, kunnen wij verdelen onder andere klanten. Zo krijgen meer klanten met een grootverbruikaansluiting hun gewenste elektrische vermogen.

De congestiemanagement onderzoeken voert Liander uit op basis van de eisen die aan een congestiemanagement onderzoek zijn gesteld in de Netcode elektriciteit, artikel 9.5 lid 5. Dit artikel specificeert dat ‘congestiemanagement zal worden toegepast indien uit het onderzoek blijkt dat:

- de betrokken netbeheerder(s) het nettechnisch mogelijk acht(en) en;
- de betrokken netbeheerder(s) het bedrijfsvoeringstechnisch mogelijk acht(en) en;
- de periode van verwachte structurele congestie langer duurt dan 1 jaar en korter dan 4 jaar en;
- in het desbetreffende gebied voldoende potentiële deelnemers aanwezig zijn voor de uitvoering van congestiemanagement.’

Voor het gebied Buiksloterham is uit het congestiemanagement onderzoek gebleken dat congestiemanagement in dit gebied niet mogelijk is. Dit wordt veroorzaakt doordat er onvoldoende grootverbruik klanten aanwezig zijn die mee kunnen doen aan congestiemanagement.

In het gebied Westhaven zijn we nog volop bezig met het congestiemanagement onderzoek. Dit betekent dat aanvragen van klanten een transportbeperking onder voorbehoud krijgen, hangende de uitkomsten van het congestiemanagement onderzoek. Liander verwacht het onderzoek in september van dit jaar af te ronden.

Oorzaak
In Amsterdam neemt de behoefte aan verbruik van elektriciteit op het net snel toe. Liander en de gemeente Amsterdam hebben dit in de gezamenlijke thematische studie elektriciteit Amsterdam in beeld gebracht. Op basis van deze studie is inzichtelijk gemaakt dat het net op korte termijn uitgebreid moet worden. Liander, TenneT en de gemeente werken samen aan deze noodzakelijke uitbreiding van het net. Voor de gebieden Westhaven en Buiksloterham zijn de noodzakelijke netuitbreidingen niet op tijd gerealiseerd waardoor een gebrek aan transportcapaciteit ontstaat.

Voor Westhaven heeft Liander in 2020, na een grote klantvraag, gesignaleerd dat uitbreiding noodzakelijk was. Onderzoek naar uitbreiding is direct gestart, waarna gebleken is dat uitbreiding op de bestaande locatie niet mogelijk was aangezien het station ingesloten ligt tussen twee spoorlijnen, weg en water. Sinds die tijd heeft zich nog een aantal grote klanten aangediend. Dit grote aantal klanten is een trendbreuk ten opzichte van eerdere jaren. Ondanks intensieve afstemming met het Havenbedrijf en de gemeente waren niet al deze klanten voorzien.

Voor Buiksloterham wordt de schaarste veroorzaakt doordat de detailuitwerking van de gebiedsontwikkeling heeft geleid tot een grotere capaciteitsvraag dan waar initieel rekening mee gehouden was. Daarnaast blijkt de doorlooptijd van de netuitbreiding langer te zijn dan gebruikelijk voor soortgelijke projecten. Dit wordt veroorzaakt doordat een aantal complexe boringen nodig zijn voor de aanleg van nieuwe kabels.

Impact
De congestie heeft impact op de (economische) ontwikkeling en verduurzaming van de stad. Zoals hierboven ook aangeven betekent het concreet dat nieuwe grootverbruik klanten niet langer van transportcapaciteit kunnen worden voorzien en bestaande grootverbruik klanten hun capaciteit niet kunnen uitbreiden. De exacte impact is afhankelijk van de individuele klantvragen in de betreffende gebieden.

Vooralsnog is er één klant in het gebied Westhaven die een aanvraag heeft gedaan die afhankelijk van de uitkomsten van het congestieonderzoek een gedeeltelijke transportbeperking krijgt opgelegd. Dit betreft een nieuw te ontwikkelen distributiecentrum. Verder zijn er op dit moment geen concrete offerte aanvragen van grootverbruikers in deze gebieden bij Liander bekend.

Wel is er een aantal ontwikkelingen waarvan we verwachten dat deze binnen de congestietermijn een aanvraag zullen doen. Samen met de gemeente en het Havenbedrijf Amsterdam worden deze ontwikkelingen in kaart gebracht.

Voor Buiksloterham zijn op dit moment geen concrete grootverbruik offerte aanvragen bekend.

Nieuwe en bestaande kleinverbruikers in de betreffende gebieden worden wel van het gevraagde vermogen voorzien. Dat betekent dat de woningbouw in de betreffende gebieden doorgang kan vinden. Dit geldt ook voor grootverbruik klanten ten behoeve van woningbouw (o.a. centrale gebouwvoorzieningen en warmtevoorziening). Overige voorzieningen zoals bijvoorbeeld supermarkten, hotels, kantoren enzovoorts die een grootverbruik aansluiting nodig hebben worden wel een beperking opgelegd.

Netuitbreidingen en andere maatregelen
Voor beide gebieden heeft Liander netuitbreidingen in gang gezet om de capaciteitsknelpunten definitief op te lossen.

Voor het knelpunt Westhaven moeten we een nieuw elektriciteitsverdeelstation bouwen. Liander en gemeente hebben hier inmiddels gezamenlijk een locatie voor op het oog. Voor de voeding van dit nieuwe verdeelstation moeten TenneT en Liander ook andere netaanpassingen uitvoeren. De voorlopige planning is dat het knelpunt in het eerste kwartaal van 2026 opgelost is. De netuitbreidingen voeren we uit in nauwe samenwerking met de gemeente. Hierbij bekijken we natuurlijk ook welke mogelijkheden er zijn om de netuitbreidingen te versnellen. De gemeente kan hierbij helpen in de vergunning verstrekking en het beschikbaar stellen van ruimte.

Voor Westhaven kunnen mogelijk ook congestiemanagement en/of individuele klantafspraken een tijdelijke oplossing bieden. Op dit moment voert Liander hier onderzoek naar uit. Hierbij maken we gebruikt van de resultaten van de gezamenlijk met Amsterdam uitgevoerde markconsultatie voor flexibiliteit voor Amsterdam West.

Voor het knelpunt in Buiksloterham verwacht Liander de werkzaamheden aan het elektriciteitsnet in het eerste kwartaal van 2023 afgerond te hebben. Liander heeft de planning met een jaar kunnen versnellen. Het project bestaat uit het aanleggen van nieuwe middenspanningskabels vanaf Papaverweg naar Buiksloterham.

Ruimtelijke inpassing
De ruimtelijke inpassing van nieuwe energie infrastructuur in Amsterdam is een grote uitdaging. Oorzaken hiervoor zijn de benodigde ruimte voor infrastructuur in combinatie met de beperkte ruimte in de stad en de kaders, wet en regelgeving en eisen op het gebied van onder andere welstand, geluid en elektromagnetische velden. Dit maakt de inpassing ingewikkeld en tijdrovend. Dit leidt tot lange doorlooptijden waardoor de ontwikkeling van het elektriciteitsnet geen gelijke tred houdt met de ontwikkelingen in de stad. Om deze uitdaging samen het hoofd te bieden zullen we de samenwerking met de gemeente in het programma elekticiteitsvoorziening Amsterdam verder intensiveren.

Communicatie
Conform de reguliere procedures zal de publicatie van de congestie via onderstaande link vanaf donderdag 24 juni zichtbaar zijn:
https://www.liander.nl/transportschaarste/beschikbaarheid-capaciteit

Naast deze publicatie informeert Liander ook alle klanten die een transportbeperking krijgen opgelegd persoonlijk. Ook overige grootverbruik klanten in de beide gebieden krijgen een brief waarin ze worden geïnformeerd over de ontstane situatie zodra het congestieonderzoek afgerond is.

Liander zal ook een persbericht publiceren en is voornemens om ook via de landelijke media aandacht te vragen voor de ontstane problematiek. Hierbij zullen wij de situatie in Amsterdam aangrijpen om ook de bredere landelijke problematiek die speelt op het elektriciteitsnet onder de aandacht te brengen. Liander heeft hierover nauwe afstemming met de communicatieafdeling van de gemeente.

Wij betreuren het moeten aankondigen van congestie voor bovenstaande gebieden. Helaas kunnen wij niet uitsluiten dat, in lijn met het landelijke beeld, deze problematiek de komende periode ook voor andere gebieden in Amsterdam zal gaan spelen. De stroomproblematiek in Amsterdam heeft onze volledige aandacht en wij blijven intensief samenwerken om de impact zoveel mogelijk te beheersen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]
[redacted] Klant & Ontwerp Liander

Bijlage

Voedingsgebied onderstation Westhaven

Voor het zuidelijke deel van het gebied van Westhaven geldt dat dit deels overlap heeft met de gebieden die door de verdeelstations Basisweg en Westzaanstraat worden gevoed. Voor de gebiedsontwikkeling rondom Sloterdijk geldt dat deze gevoed wordt vanuit het station Basisweg en Westzaanstraat.

Voedingsgebied Buiksloterham / Overhoeks

